

Bài nghiên cứu

GIẢI PHÁP THÚC ĐẨY NGÀNH DỆT MAY PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

Người thực hiện: Hà Thị Ngọc Oanh

Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 12/2024

Các chính sách giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp

Xây dựng và ban hành tiêu chuẩn bắt buộc: Xây dựng và áp dụng các tiêu chuẩn quốc gia về sản xuất xanh trong ngành dệt may, dựa trên các hệ thống quốc tế như ISO 14001 (quản lý môi trường), GRS (tiêu chuẩn tái chế toàn cầu), và GOTS (tiêu chuẩn dệt may hữu cơ toàn cầu).

- Đơn giản hóa thủ tục pháp lý: Triển khai cổng thông tin điện tử hỗ trợ doanh nghiệp đăng ký chứng nhận tiêu chuẩn xanh, minh bạch quy trình xét duyệt và giảm bớt chi phí kiểm định cho doanh nghiệp. Áp dụng chính sách ưu đãi: Miễn giảm thuế nhập khẩu cho máy móc, thiết bị sản xuất tiết kiệm năng lượng hoặc công nghệ xử lý nước thải đạt chuẩn.

- Tạo quỹ đầu tư chuyển đổi xanh: Thành lập quỹ hỗ trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ trong ngành dệt may, ưu tiên các dự án cải tiến công nghệ như hệ thống nhuộm không nước hoặc máy móc tiết kiệm năng lượng.

- Chính sách tín dụng xanh: Hợp tác với các ngân hàng thương mại và ngân hàng phát triển để cung cấp các gói vay lãi suất ưu đãi dành riêng cho đầu tư sản xuất xanh. Khuyến khích hợp tác công - tư (PPP): Hợp tác với các doanh nghiệp nước ngoài hoặc tổ chức tài chính quốc tế để xây dựng các khu công nghiệp dệt may xanh, tích hợp hệ thống năng lượng tái tạo (mặt trời, gió) và công nghệ xử lý chất thải.

- Chương trình đào tạo chuyển đổi xanh: Tổ chức các khóa học trực tiếp và trực tuyến, cung cấp tài liệu hướng dẫn về quy trình sản xuất xanh, quản lý năng lượng và tái chế cho đội ngũ quản lý và công nhân.

- Hỗ trợ triển khai công nghệ mới: Hỗ trợ doanh nghiệp lắp đặt hệ thống nước khép kín, máy móc tái chế vải vụn, và công nghệ nhuộm bằng enzyme sinh học thân thiện với môi trường. Xây dựng trung tâm hỗ trợ kỹ thuật: Thành lập trung tâm kỹ thuật hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ thử nghiệm các công nghệ mới trước khi triển khai rộng rãi.

- Kết nối doanh nghiệp với chuỗi cung ứng xanh quốc tế: Hỗ trợ doanh nghiệp tham gia các triển lãm thương mại quốc tế về sản phẩm bền vững và hợp tác với các nhà mua hàng lớn như H&M, Zara, Levi's để đạt được yêu cầu xanh hóa chuỗi cung ứng.

- Hợp tác với tổ chức quốc tế: Phối hợp các tổ chức quốc tế như SAC (Sustainable Apparel Coalition), UNEP (Chương trình Môi trường Liên Hợp Quốc) để tổ chức hội thảo, chuyển giao công nghệ, và tài trợ cho các sáng kiến xanh tại Việt Nam.

- Tăng cường tận dụng các FTA: Tư vấn và hỗ trợ doanh nghiệp dệt may tận dụng các quy tắc xuất xứ xanh trong EVFTA, CPTPP để được hưởng ưu đãi thuế quan và mở rộng thị trường.

- Chiến dịch truyền thông: Triển khai chiến dịch toàn quốc khuyến khích người tiêu dùng mua sắm các sản phẩm may mặc bền vững, sử dụng các nhãn hàng đạt tiêu chuẩn xanh như OEKO-TEX® hoặc FairTrade.
- Khuyến khích tái sử dụng và tái chế: Hỗ trợ doanh nghiệp tổ chức các chương trình thu hồi quần áo cũ để tái chế, cung cấp ưu đãi giảm giá cho người tiêu dùng tham gia. Thực hiện hiệu quả Trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất (ERP) trong ngành dệt may. Triển khai hệ thống truy xuất nguồn gốc sản phẩm: Xây dựng nền tảng blockchain để giúp doanh nghiệp quản lý nguồn gốc nguyên liệu, minh bạch hóa quy trình sản xuất và đáp ứng yêu cầu của các nhãn hàng quốc tế.
- Phát triển cơ sở dữ liệu quốc gia: Tạo cơ sở dữ liệu thống nhất về các nhà cung cấp nguyên liệu xanh và các sản phẩm đạt tiêu chuẩn quốc tế, giúp doanh nghiệp dễ dàng tiếp cận. Hỗ trợ nghiên cứu: Cung cấp kinh phí và hỗ trợ hợp tác giữa các trường đại học, viện nghiên cứu và doanh nghiệp để phát triển vật liệu tái chế, sợi tự nhiên như bông hữu cơ, tre, hoặc vải từ cà phê.
- Khuyến khích sử dụng nguyên liệu xanh: Giảm thuế nhập khẩu và hỗ trợ doanh nghiệp sản xuất các vật liệu như polyester tái chế, vải không nhuộm, hoặc các chất nhuộm sinh học thân thiện môi trường.
- Hệ thống chỉ số xanh hóa: Phát triển và áp dụng bộ chỉ số đánh giá doanh nghiệp về mức độ bền vững, bao gồm tiêu thụ năng lượng, tái chế chất thải, và lượng khí thải carbon.
- Báo cáo minh bạch: Yêu cầu doanh nghiệp công bố định kỳ các báo cáo môi trường, nêu rõ tiến trình chuyển đổi xanh và hiệu quả thực hiện các chính sách hỗ trợ.

Giải pháp đối với doanh nghiệp

Để chuyển đổi xanh hiệu quả và đáp ứng yêu cầu, tiêu chuẩn xanh của các thị trường xuất khẩu, các doanh nghiệp dệt may cần thực hiện các giải pháp cụ thể sau:

Sử dụng năng lượng tái tạo trong sản xuất, giảm phụ thuộc vào năng lượng hóa thạch. Ví dụ: đầu tư vào các tấm pin mặt trời, hệ thống năng lượng gió hoặc năng lượng sinh khối. Nâng cấp máy móc, thiết bị tiết kiệm năng lượng: Đầu tư vào công nghệ hiện đại, như máy may tiết kiệm điện, hệ thống sấy không dùng nhiệt. Đào tạo nhân viên về tiết kiệm năng lượng: Áp dụng các biện pháp vận hành máy móc tối ưu để giảm thiểu lãng phí năng lượng.

- Áp dụng hệ thống tái sử dụng nước: Triển khai các công nghệ xử lý nước khép kín, giảm lượng nước tiêu thụ và tái sử dụng nước thải trong các chu trình sản xuất. Xây dựng hệ thống xử lý nước thải đạt chuẩn quốc tế: Đảm bảo nước thải được xử lý trước khi thải ra môi trường, đáp ứng các tiêu chuẩn như Global Effluent Requirements (GER). Giảm tiêu

thụ nước trong quy trình nhuộm: Sử dụng công nghệ nhuộm khô hoặc nhuộm enzyme, tiết kiệm nước và giảm phát thải hóa chất.

- Sử dụng nguyên liệu tái chế: Chuyển đổi từ nguyên liệu truyền thống sang sợi tái chế, như polyester tái chế, hoặc nguyên liệu tự nhiên như bông hữu cơ, sợi tre, và xơ dừa. Ưu tiên nhà cung cấp đạt tiêu chuẩn xanh: Hợp tác với các nhà cung cấp nguyên liệu được chứng nhận GOTS, GRS, hoặc Better Cotton Initiative (BCI).

- Đầu tư R&D (nghiên cứu và phát triển): Nghiên cứu các vật liệu mới như sợi từ cà phê, lá sen, hoặc các phụ phẩm nông nghiệp để tạo ra sản phẩm thân thiện môi trường. Áp dụng mô hình tái chế nội bộ: Thu gom phế liệu vải trong quá trình sản xuất để tái chế và tái sử dụng cho các sản phẩm mới.

- Thiết kế sản phẩm dễ tái chế: Sử dụng nguyên liệu đơn chất, không pha trộn, giúp dễ dàng tái chế sau khi sản phẩm hết vòng đời sử dụng. Triển khai chương trình thu hồi sản phẩm cũ: Tạo các điểm thu gom quần áo cũ để tái chế hoặc tái sử dụng, kết hợp với các chiến dịch quảng bá thương hiệu.

- Chứng nhận sản phẩm xanh: Đạt các chứng nhận như ISO 14001 (quản lý môi trường), OEKO-TEX®, và GRS để đảm bảo sản phẩm đáp ứng tiêu chuẩn nhập khẩu từ các thị trường quốc tế. Xây dựng hệ thống truy xuất nguồn gốc: Áp dụng công nghệ blockchain để minh bạch hóa chuỗi cung ứng, cung cấp thông tin về nguyên liệu, quy trình sản xuất cho khách hàng và đối tác.

- Công bố báo cáo bền vững: Định kỳ công bố các báo cáo môi trường và xã hội, báo cáo ESG, thể hiện cam kết với sản xuất xanh và trách nhiệm xã hội.

- Hợp tác với các nhãn hàng quốc tế: Đáp ứng yêu cầu của các nhà mua hàng lớn như H&M, Zara, hoặc Levi's về sản xuất bền vững. Tham gia chương trình cam kết môi trường: Tham gia các sáng kiến quốc tế như Liên minh May mặc Bền vững (Sustainable Apparel Coalition) hoặc Make Fashion Circular.

- Tăng cường kết nối thị trường: Tham gia các triển lãm thương mại và hội chợ quốc tế để quảng bá sản phẩm xanh và mở rộng thị trường xuất khẩu. Đào tạo nhân viên: Tổ chức các khóa học nâng cao nhận thức cho nhân viên về sản xuất xanh và quản trị bền vững.

- Truyền thông nội bộ: Xây dựng các chính sách khuyến khích nhân viên tham gia vào các sáng kiến xanh, như tiết kiệm điện, giảm chất thải tại nơi làm việc.

- Khuyến khích cải tiến từ nội bộ: Tạo điều kiện để nhân viên đóng góp ý tưởng cho các giải pháp sản xuất xanh và tiết kiệm tài nguyên. Ứng dụng IoT (Internet of Things): Theo dõi và tối ưu hóa việc sử dụng năng lượng, nước, và nguyên liệu trong nhà máy.

- Số hóa quản lý chuỗi cung ứng: Tích hợp công nghệ để quản lý nguồn cung, đảm bảo nguyên liệu đầu vào đạt tiêu chuẩn và giảm lãng phí. Áp dụng công nghệ in 3D: Giảm

nguyên liệu dư thừa trong quá trình sản xuất và tạo ra sản phẩm theo yêu cầu với độ chính xác cao.

- Nghiên cứu yêu cầu của từng thị trường xuất khẩu: Phân tích tiêu chuẩn xanh của các khu vực như EU (theo Chiến lược Dệt may Bền vững và Tuần hoàn), Hoa Kỳ (Đạo luật lao động cưỡng bức), Nhật Bản, và Hàn Quốc. Định vị thương hiệu xanh: Phát triển sản phẩm với chứng nhận xanh để thu hút người tiêu dùng có ý thức môi trường.

- Tạo chiến dịch truyền thông: Quảng bá về các cam kết và thành tựu xanh hóa để nâng cao nhận thức và gia tăng lòng tin của khách hàng. Làm việc với Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS): Nhận hỗ trợ về đào tạo, tư vấn và kết nối các đối tác quốc tế.

- Tham gia các dự án hỗ trợ của chính phủ: Lợi dụng các chương trình hỗ trợ tài chính, kỹ thuật từ nhà nước và các tổ chức quốc tế để triển khai các sáng kiến xanh. Hợp tác với các viện nghiên cứu: Phát triển các giải pháp công nghệ và vật liệu mới phù hợp với điều kiện sản xuất của doanh nghiệp Việt Nam.